

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 5 grudnia 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Zabezpieczenie społeczne pracowników migrujących – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Wcześniejsza emerytura – Kwalifikowalność – Kwota emerytury należnej, która powinna przekraczać ustawową kwotę minimalną – Uwzględnienie wyłącznie uprawnień emerytalnych nabytych w danym państwie członkowskim – Brak uwzględnienia uprawnień emerytalnych nabytych w innym państwie członkowskim – Odmienne traktowanie pracowników, którzy skorzystali z prawa do swobodnego przemieszczania się

W sprawach połączonych C-398/18 i C-428/18

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczeń w trybie prejudycjalnym, złożone przez Tribunal Superior de Justicia de Galicia (wyższy trybunał sprawiedliwości Galicji, Hiszpania) postanowieniami z dnia 25 maja i 13 czerwca 2018 r., które wpłynęły do Trybunału, odpowiednio, w dniach 15 czerwca i 28 czerwca 2018 r. w postępowaniach:

Antonio Bocero Torrico (C-398/18),

Jörg Paul Konrad Fritz Bode (C-428/18)

przeciwko

Instituto Nacional de la Seguridad,

Tesorería General de la Seguridad Social,

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: L.S. Rossi, prezes izby, J. Malenovský i F. Biltgen (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: G. Hogan,

sekretarz: L. Carrasco Marco, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 2 maja 2019 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu A. Bocera Torrica oraz J. Bodego przez J.A. André Velosa oraz A. Vázquez Condego, abogados,
- w imieniu Instituto Nacional de la Seguridad Social oraz Tesorería General de la Seguridad Social przez P. Garcíę Pereę, R. Dívar Conde oraz L. Baró Pazos, letradas,

* Język postępowania: hiszpański.

- w imieniu rządu hiszpańskiego przez L. Aguilere Ruiza, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez N. Ruiza Garcíę, D. Martina oraz B.R. Killmanna, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 48 TFUE i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2004, L 166, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2004, L 188, s. 10).
- 2 Wnioski te zostały złożone w ramach dwóch sporów pomiędzy, odpowiednio, Antoniem Bocere Torrikiem i Jörgiem Paulem Konradem Fritzem Bodem a Instituto Nacional de la Seguridad Social (krajowym instytutem zabezpieczeń społecznych, Hiszpania) (zwanym dalej „INSS”), a także Tesorería General de la Seguridad Social (powszechną kasą zabezpieczeń społecznych, Hiszpania) w przedmiocie oddalenia wniosków o przyznanie wcześniejszej emerytury.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 W motywie 9 rozporządzenia nr 883/2004 wskazano:
„Trybunał Sprawiedliwości przy kilku okazjach wydał opinię w sprawie możliwości równego traktowania świadczeń, dochodu i okoliczności; zasada ta powinna być ściśle przyjęta i rozwijana, przy jednoczesnym przestrzeganiu istoty i ducha postanowień prawnych [orzeczeń sądowych]”.
- 4 Zgodnie z art. 1 lit. x) tego rozporządzenia „wcześniejsze świadczenie z tytułu starości” oznacza świadczenie udzielane przed osiągnięciem zwykłego wieku emerytalnego, które albo jest nadal przyznawane po osiągnięciu wspomnianego wieku, albo jest zastępowane innym świadczeniem z tytułu starości.
- 5 Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. d) wspomnianego rozporządzenia stosuje się ono do całego ustawodawstwa odnoszącego się do działów zabezpieczenia społecznego, które dotyczą w szczególności świadczeń z tytułu starości.
- 6 Artykuł 4 tego rozporządzenia, zatytułowany „Zasada równego traktowania”, stanowi:
„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, korzystają z tych samych świadczeń i podlegają tym samym obowiązkom na mocy ustawodawstwa każdego państwa członkowskiego, co jego obywatele”.

- 7 Artykuł 5 rozporządzenia nr 883/2004, zatytułowany „Równe traktowanie świadczeń, dochodów, okoliczności lub zdarzeń”, przewiduje:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej oraz w świetle specjalnych wprowadzonych przepisów wykonawczych zastosowanie mają następujące przepisy:

- a) w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego otrzymywanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego i [lub] inny dochód ma pewne skutki prawne, odpowiednie przepisy tego ustawodawstwa mają zastosowanie także do otrzymywanych świadczeń równoważnych nabytych na podstawie prawodawstwa [ustawodawstwa] innego państwa członkowskiego lub dochodów osiągniętych w innym państwie członkowskim;
- b) w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego zaistnieniu pewnych okoliczności lub zdarzeń przypisywane są określone skutki prawne, to państwo członkowskie uwzględnia podobne okoliczności lub zdarzenia zaistniałe w każdym państwie członkowskim, tak jak gdyby miały one miejsce na jego własnym terytorium”.

- 8 Zgodnie z art. 6 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Sumowanie okresów”:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, właściwa instytucja państwa członkowskiego, które ustawodawstwo uzależnia:

- nabycie, zachowanie, przysługiwanie lub odzyskanie prawa do świadczeń,

[...]

od spełnienia [ukończenia] okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania, bierze pod uwagę w niezbędnym zakresie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania spełnione [ukończone] na podstawie ustawodawstwa każdego innego państwa członkowskiego, tak jakby były to okresy spełnione [ukończone] na podstawie stosowanego przez nie ustawodawstwa”.

- 9 W rozdziale 5 tytułu III wspomnianego rozporządzenia, który zawiera przepisy dotyczące emerytur i rent rodzinnych, art. 52, zatytułowany „Przyznawanie świadczeń”, stanowi w ust. 1:

„Właściwa instytucja ustala wysokość świadczeń, jakie byłyby należne:

- a) zgodnie z ustawodawstwem, które stosuje, wyłącznie w przypadkach, gdy warunki [nabycia] uprawnienia do świadczeń zostały spełnione wyłącznie na podstawie prawa krajowego (świadczenie niezależne);
- b) poprzez ustalenie teoretycznej kwoty świadczenia, a następnie kwoty rzeczywistej (świadczenie proporcjonalne), w następujący sposób:
  - i) teoretyczna kwota świadczenia jest równa świadczeniu, o które zainteresowany mógłby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia i/lub zamieszkania ukończone z uwzględnieniem ustawodawstw pozostałych państw członkowskich zostały ukończone na podstawie ustawodawstwa, które jest stosowane w dniu przyznania świadczenia. Jeżeli zgodnie z tym ustawodawstwem kwota świadczenia nie zależy od długości ukończonych okresów ubezpieczenia, kwota ta zostaje uznana za kwotę teoretyczną;
  - ii) instytucja właściwa ustala następnie rzeczywistą kwotę świadczenia proporcjonalnego, stosując do kwoty teoretycznej stosunek długości okresów ubezpieczenia ukończonych przed realizacją ryzyka na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa do całkowitej długości okresów ubezpieczenia ukończonych przed realizacją ryzyka na podstawie ustawodawstw wszystkich zainteresowanych państw członkowskich”.

10 Zawarty również we wspomnianym rozdziale art. 58 tego samego rozporządzenia, zatytułowany „Przyznawanie dodatków”, ma następujące brzmienie:

„1. Świadczeniobiorca, do którego stosują się przepisy niniejszego rozdziału, nie może, w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania i na podstawie ustawodawstwa którego płatne jest świadczenie, otrzymać świadczenia, które jest niższe od świadczenia minimalnego ustalonego przez to ustawodawstwo za okres ubezpieczenia lub zamieszkania równy wszystkim okresom brany pod uwagę do wypłaty zgodnie z przepisami niniejszego rozdziału.

2. Instytucja właściwa tego państwa członkowskiego wypłaca uprawnionemu przez okres jego zamieszkania na terytorium tego państwa dodatek równy różnicy między całkowitą wysokością świadczeń należnych na podstawie przepisów niniejszego rozdziału a kwotą świadczenia minimalnego”.

Prawo hiszpańskie

11 Ley General de la Seguridad Social (powszechna ustawa o zabezpieczeniu społecznym), której tekst skonsolidowany został zatwierdzony przez Real Decreto Legislativo 8/2015 (królewski dekret ustawodawczy 8/2015) z dnia 30 października 2015 r. (BOE nr 261, z dnia 31 października 2015 r.), w brzmieniu obowiązującym w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym (zwana dalej „LGSS”), w art. 208 ust. 1 przewiduje:

„Możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę na wniosek osoby zainteresowanej podlega następującym wymogom:

- a) osiągnięcia wieku, który jest niższy o nie więcej niż dwa lata od wieku wynikającego w danym przypadku z zastosowania przepisów art. 205 ust. 1 lit. a), przy czym nie mają zastosowania współczynniki zmniejszające, o których mowa w art. 206;
- b) udokumentowania minimalnego rzeczywistego okresu składkowego wynoszącego 35 lat, przy czym nie uwzględnia się części proporcjonalnej z tytułu dodatkowego wynagrodzenia [...];
- c) po spełnieniu wymogów ogólnych i szczegółowych związanych z niniejszym trybem przejścia na emeryturę kwota należnej emerytury musi być wyższa od minimalnej kwoty emerytury, która przysługiwałaby osobie zainteresowanej z uwagi na jej sytuację rodzinną w momencie ukończenia 65 lat; w przeciwnym wypadku nie można skorzystać z takiego trybu wcześniejszego przejścia na emeryturę”.

12 Artykuł 14 ust. 3 Real Decreto 1170/2015, sobre revalorización de pensiones del sistema de seguridad social y de otras prestaciones sociales públicas para el ejercicio 2016 (dekretu królewskiego nr 1170/2015 w sprawie waloryzacji emerytur w systemie zabezpieczenia społecznego i innych publicznych świadczeń społecznych na rok 2016) z dnia 29 grudnia 2015 r. (BOE nr 312, z dnia 30 grudnia 2015 r.) stanowi:

„Jeżeli po zastosowaniu przepisów poprzedniego ustępu suma kwot emerytur przyznanych w ramach dwustronnej lub wielostronnej umowy dotyczącej zabezpieczenia społecznego przez ustawodawstwo hiszpańskie oraz ustawodawstwo zagraniczne jest niższa od minimalnej wysokości danego świadczenia emerytalnego obowiązującej w danym czasie w Hiszpanii, uprawnionemu, o ile mieszka na terytorium kraju i spełnia wymogi ustanowione przez przepisy ogólne, przysługuje kwota różnicy między sumą przyznanych emerytur, hiszpańskiej i zagranicznej, a wspomnianą kwotą minimalną.

W odniesieniu do emerytur uznanych na podstawie rozporządzeń Unii [Europejskiej] z dziedziny zabezpieczenia społecznego stosuje się przepisy art. 50 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników

najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie [zmienionego i zaktualizowanego rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997, L 28, s. 1), zmienionym rozporządzeniem (WE) nr 1992/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. (Dz.U. 2006, L 392, s. 1)] oraz art. 58 [rozporządzenia nr 883/2004].

[...]”.

Spory w postępowaniu głównym i pytanie prejudycjalne

- 13 W dniu 16 grudnia 2016 r. Antonio Bocero Torrico, urodzony w dniu 15 grudnia 1953 r., złożył do INSS wniosek o przyznanie wcześniejszej emerytury. W dniu złożenia tego wniosku był on w stanie wykazać okresy składkowe w wymiarze 9947 dni w Hiszpanii i 6690 dni w Niemczech. W Niemczech uprawniony jest on do emerytury w rzeczywistej kwocie 507,35 EUR, podczas gdy świadczenie, o które mógłby ubiegać się w Hiszpanii z tytułu wcześniejszej emerytury, wynosi 530,15 EUR.
- 14 W dniu 31 maja 2015 r. Jörg Bode, urodzony w dniu 4 czerwca 1952 r., złożył do INSS wniosek o przyznanie wcześniejszej emerytury. W dniu złożenia tego wniosku był on w stanie wykazać okresy składkowe w wymiarze 2282 dni w Hiszpanii i 14 443 dni w Niemczech. W tym ostatnim państwie członkowskim jest on uprawniony do emerytury w kwocie rzeczywistej 1185,22 EUR. Zdaniem J. Bodego świadczenie, o które mógłby ubiegać się w Hiszpanii z tytułu wcześniejszej emerytury, wynosi 206,60 EUR. Zgodnie z obliczeniami INSS wysokość tego ostatniego świadczenia wynosi 99,52 EUR.
- 15 Wspomniane powyżej wnioski zostały oddalone na tej podstawie, że kwota emerytur, których one dotyczyły, była niższa od minimalnej miesięcznej kwoty emerytury odpowiadającej sytuacji rodzinnej skarżących w postępowaniu głównym w momencie ukończenia przez nich 65 lat, czyli wynosiła poniżej 784,90 EUR w przypadku A. Bocera Torrica i 782,90 EUR w przypadku J. Bodego. Po rozpatrzeniu wniesionych przez zainteresowanych zażaleń INSS utrzymał w mocy te decyzje odmowne.
- 16 Wniesiona przez A. Bocera Torrica skarga przeciwko INSS i powszechnej kasie zabezpieczeń społecznych do Juzgado de lo Social n° 2 de Ourense (sądu pracy nr 2 w Ourense, Hiszpania), a także wniesiona przez J. Bodego skarga przeciwko tym organom do Juzgado de lo Social n° 2 de A Coruña (sądu pracy nr 2 w A Coruña, Hiszpania) zostały oddalone. Sądy te uznały, że kwotę „emerytury należnej” w rozumieniu art. 208 ust. 1 lit. c) LGSS, która powinna być wyższa od minimalnej kwoty emerytury mającej zastosowanie do osoby zainteresowanej w momencie ukończenia przez nią 65 lat, aby mogła ona otrzymywać wcześniejszą emeryturę, stanowi kwota rzeczywistej emerytury wypłacanej przez Królestwo Hiszpanii. Sądy te oparły się na celu ustawodawstwa hiszpańskiego, polegającym na zapobieżeniu wypłaty dodatku wyrównującego do minimalnej ustawowej kwoty emerytur osób, które nie ukończyły jeszcze ustawowego wieku emerytalnego, poprzez utrzymanie ich na rynku pracy.
- 17 Skarżący w postępowaniu głównym wnieśli odwołanie od orzeczeń wspomnianych sądów do Tribunal Superior de Justicia de Galicia (wyższego trybunału sprawiedliwości Galicji, Hiszpania). Sąd ten zauważa, że zgodnie z art. 14 ust. 3 dekretu królewskiego 1170/2015 ustawodawstwo hiszpańskie dopuszcza przyznanie dodatku do emerytury jedynie w odniesieniu do różnicy pomiędzy sumą emerytur należnych zgodnie z uregulowaniem Unii a emeryturą minimalną w Hiszpanii. W konsekwencji należy wziąć pod uwagę emerytury pobierane rzeczywiście przez A. Bocera Torrica i J. Bodego zarówno w Hiszpanii, jak i w Niemczech, a zatem żaden z nich nie może ubiegać się o dodatek do emerytury. Z tego względu nie stanowią one obciążenia dla hiszpańskiego systemu zabezpieczeń społecznych.
- 18 Sąd odsyłający zastanawia się, czy sposób, w jaki znajdujące się w art. 208 ust. 1 lit. c) LGSS wyrażenie „emerytura należna” jest interpretowane przez INSS w celu ustalenia możliwości przyznania pracownikowi wcześniejszej emerytury, a mianowicie poprzez uwzględnienie jedynie rzeczywistej

emerytury wypłacanej przez Królestwo Hiszpanii, stanowi dyskryminację sprzeczną z prawem Unii. Podnosi on, że pracownik uprawniony do emerytury wypłacanej przez co najmniej dwa państwa członkowskie mógłby nie kwalifikować się do otrzymywania takiej wcześniejszej emerytury, podczas gdy pracownik mający prawo do emerytury w takiej samej kwocie, lecz wypłacanej wyłącznie przez Królestwo Hiszpanii, kwalifikowałby się do jej otrzymywania.

- 19 W tych okolicznościach Tribunal Superior de Justicia de Galicia (wyższy trybunał sprawiedliwości Galicji) postanowił zawiesić postępowanie i wystąpić do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym, które jest sformułowane identycznie w sprawach C-398/18 i C-428/18:

„Czy art. 48 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu przepisu krajowego, który dla celów skorzystania z wcześniejszej emerytury wymaga, by kwota należnej emerytury była wyższa od minimalnej emerytury, która przysługiwałaby zainteresowanemu na podstawie prawa krajowego, przy czym pojęcie »emerytury należnej« interpretowane jest jako emerytura faktycznie wypłacana tylko we właściwym państwie członkowskim (w tym przypadku w Królestwie Hiszpanii), bez uwzględnienia faktycznie przysługującej emerytury, którą zainteresowany mógłby otrzymywać z tytułu innego świadczenia takiego samego rodzaju w innym państwie członkowskim lub w innych państwach członkowskich?».

- 20 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 25 lipca 2018 r. sprawy C-398/18 i C-428/18 zostały połączone do celów pisemnego i ustnego etapu postępowania i wydania wyroku.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 21 Na wstępie należy zauważyć, że o ile pytanie prejudycjalne dotyczy wyraźnie art. 48 TFUE, o tyle sąd odsyłający wskazuje także w uzasadnieniu postanowień odsyłających przepisy rozporządzenia nr 883/2004.
- 22 W tym względzie należy stwierdzić, że wcześniejsze emerytury, takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, objęte są zakresem stosowania tego rozporządzenia. Zgodnie bowiem z jego art. 3 ust. 1 lit. d) stosuje się ono do ustawodawstw odnoszących się do świadczeń z tytułu starości. Ponadto wyrażenie „wcześniejsze świadczenie z tytułu starości” jest zdefiniowane w art. 1 lit. x) wspomnianego rozporządzenia.
- 23 W tych okolicznościach pytanie przedstawione przez sąd odsyłający należy zbadać w świetle rozporządzenia nr 883/2004 (zob. analogicznie wyroki: z dnia 18 stycznia 2007 r., Celozzi, C-332/05, EU:C:2007:35, pkt 14; z dnia 18 grudnia 2014 r., Larcher, C-523/13, EU:C:2014:2458, pkt 29).
- 24 Tym samym należy stwierdzić, że poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy przepisy rozporządzenia nr 883/2004 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie ustawodawstwu państwa członkowskiego, które dla celów skorzystania przez pracownika z wcześniejszej emerytury wymaga, by kwota należnej emerytury była wyższa od minimalnej kwoty emerytury, która przysługiwałaby temu pracownikowi w momencie osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego na podstawie prawa krajowego, przy czym pojęcie »emerytury należnej« interpretowane jest jako emerytura wypłacana tylko w tym państwie członkowskim, bez uwzględnienia emerytury, którą wspomniany pracownik mógłby otrzymywać z tytułu świadczeń równoważnych wypłacanych przez jedno lub kilka państw członkowskich.
- 25 Jeśli chodzi o rozpatrywany w postępowaniu głównym przepis prawa hiszpańskiego, czyli art. 208 ust. 1 lit. c) LGSS, okoliczność, że przepis ten uzależnia przyznanie wcześniejszej emerytury od spełnienia warunku, by wysokość należnej emerytury była wyższa od minimalnej kwoty emerytury, do której zainteresowany byłby uprawniony w momencie osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, nie jest kwestionowana jako taka w sporach w postępowaniach głównych.

- 26 W tym względzie należy stwierdzić, że żaden przepis tytułu I rozporządzenia nr 883/2004, zawierającego jego przepisy ogólne, ani rozdział 5 tytułu III tego rozporządzenia, który obejmuje przepisy szczególne mające zastosowanie w szczególności do emerytur, nie sprzeciwia się takiemu przepisowi.
- 27 W szczególności z art. 58 wspomnianego rozporządzenia, który stanowi, że uprawniony do świadczeń emerytalnych nie może otrzymywać świadczenia niższego od świadczenia minimalnego określonego przez ustawodawstwo państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, a instytucja właściwa tego państwa powinna w danym przypadku wypłacić mu dodatek równy różnicy pomiędzy sumą świadczeń należnych a świadczeniem minimalnym, nie wynika, że państwo członkowskie jest zobowiązane do przyznania wnioskodawcy wcześniejszej emerytury, jeżeli kwota tej emerytury, do której ten ostatni byłby uprawniony, jest niższa od minimalnej kwoty emerytury, którą otrzymywałaby po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego.
- 28 Jednakże skarżący w postępowaniach głównych kwestionują okoliczność, że do celów ustalenia możliwości przyznania wcześniejszej emerytury właściwe instytucje i sądy hiszpańskie interpretują pojęcie „emerytury należnej” w ten sposób, że obejmuje ono jedynie emeryturę wypłacaną przez Królestwo Hiszpanii, bez uwzględnienia emerytur wypłacanych przez inne państwa członkowskie, do których zainteresowany byłby ewentualnie uprawniony.
- 29 Co się tyczy w pierwszej kolejności przepisów rozporządzenia nr 883/2004 mających zastosowanie do takich okoliczności, należy przypomnieć, że art. 5 tego rozporządzenia ustanawia zasadę równego traktowania świadczeń, dochodów, okoliczności lub zdarzeń. Z motywu 9 tego rozporządzenia wynika, że prawodawca Unii zmierzał do wprowadzenia do tekstu wspomnianego rozporządzenia wynikającej z orzecznictwa zasady równego traktowania świadczeń, dochodu i okoliczności, tak aby zasada ta była rozwijana, przy jednoczesnym przestrzeganiu istoty i ducha orzeczeń sądowych Trybunału (wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., Vorarlberger Gebietskrankenkasse i Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, pkt 31).
- 30 W tym zakresie art. 5 lit. a) rozporządzenia nr 883/2004 przewiduje, że w przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego otrzymywanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego lub inny dochód ma pewne skutki prawne, odpowiednie przepisy tego ustawodawstwa mają zastosowanie także do otrzymywanych świadczeń równoważnych nabytych na podstawie ustawodawstwa innego państwa członkowskiego lub dochodów osiągniętych w innym państwie członkowskim;
- 31 Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 45 opinii, należy uznać, że przepis ten ma zastosowanie do sytuacji takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym. W istocie „otrzymywanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego” w rozumieniu wspomnianego przepisu należy rozumieć jako emeryturę, do której skarżący w postępowaniu głównym są uprawnieni. Zgodnie z art. 208 ust. 1 lit. c) LGSS prawo do tej emerytury, jeśli jej wysokość przekracza minimalną kwotę emerytury mającą zastosowanie w momencie osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, wywiera skutek prawny polegający na tym, że ci ostatni kwalifikują się do otrzymania wcześniejszej emerytury.
- 32 Natomiast wbrew temu, co skarżący w postępowaniach głównych podnoszą w uwagach na piśmie, sytuacje faktyczne w sprawach w postępowaniach głównych nie są objęte zakresem art. 6 rozporządzenia nr 883/2004. Artykuł ten, zatytułowany „Sumowanie okresów”, przewiduje bowiem dla celów ustalenia nabycia prawa do świadczeń z zabezpieczenia społecznego uwzględnienie przez państwo członkowskie okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania ukończonych na podstawie ustawodawstwa innych państw członkowskich, podczas gdy w niniejszej sprawie chodzi o ustalenie, czy kwota emerytur, do których wspomniani skarżący są uprawnieni w innym państwie członkowskim, powinna zostać uwzględniona w celu ustalenia kwalifikowalności do wcześniejszej emerytury.

- 33 Podobnie art. 52 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 883/2004, również przywołany przez skarżących w postępowaniach głównych, nie znajduje zastosowania do celów udzielenia odpowiedzi na pytanie przedstawione przez sąd odsyłający. Przepis ten dotyczy bowiem również sumowania okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych na podstawie ustawodawstw wszystkich państw członkowskich, w których okresy te zostały ukończone. Ponadto dotyczy on nie nabycia prawa do emerytury, lecz obliczenia kwoty należnych świadczeń (zob. podobnie, w odniesieniu do odpowiadających przepisów rozporządzenia nr 1408/71, w brzmieniu zmienionym i zaktualizowanym rozporządzeniem nr 118/97, zmienionym rozporządzeniem nr 1992/2006, wyrok z dnia 3 marca 2011 r., Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 34 W drugiej kolejności należy zbadać zgodność przepisu prawa krajowego, w tym wypadku art. 208 ust. 1 lit. c) LGSS, zgodnie z jego wykładnią dokonaną przez właściwe instytucje i sądy krajowe, z art. 5 lit. a) rozporządzenia nr 883/2004.
- 35 Na mocy tego ostatniego przepisu w celu zastosowania przepisu prawa krajowego takiego jak art. 208 ust. 1 lit. c) LGSS właściwe organy danego państwa członkowskiego powinny wziąć pod uwagę nie tylko otrzymywanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego nabytych przez zainteresowanego zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, ale także otrzymywanie równoważnych świadczeń nabytych w każdym innym państwie członkowskim.
- 36 Jeśli chodzi o emerytury, Trybunał miał już okazję dokonać wykładni pojęcia „świadczeń równoważnych” zawartego we wspomnianym art. 5 lit. a) w ten sposób, że odnosi się ono do dwóch świadczeń emerytalnych, które są porównywalne w świetle celu realizowanego przez te świadczenia i przez uregulowania, które je wprowadziły (zob. podobnie wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., Vorarlberger Gebietskrankenkasse i Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, pkt 33, 34).
- 37 Tymczasem z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że emerytury, do których skarżący w postępowaniu głównym są uprawnieni w Niemczech, są w tym zakresie równoważne z emeryturami, o które mogliby ubiegać się w Hiszpanii z tytułu wcześniejszej emerytury, czego zweryfikowanie należy jednak do sądu odsyłającego.
- 38 Z powyższego wynika, że art. 5 lit. a) rozporządzenia nr 883/2004 stoi na przeszkodzie takiej wykładni pojęcia „emerytury należnej” zawartego w art. 208 ust. 1 lit. c) LGSS, która dotyczyłaby jedynie emerytury wypłacanej przez Królestwo Hiszpanii, bez uwzględnienia emerytury, do której skarżący w postępowaniach głównych są uprawnieni w Niemczech.
- 39 Wniosek ten potwierdza analiza sytuacji rozpatrywanych w postępowaniach głównych w świetle zasady równego traktowania, której równe traktowanie świadczeń, dochodów, okoliczności lub zdarzeń przewidzianych w art. 5 wspomnianego rozporządzenia stanowi szczególny wyraz (zob. podobnie wyrok z dnia 21 lutego 2008 r., Klöppel, C-507/06, EU:C:2008:110, pkt 22).
- 40 W tym względzie należy przypomnieć, że zasada równego traktowania, o której stanowi art. 4 rozporządzenia nr 883/2004, zakazuje nie tylko otwartej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową osób korzystających z systemu zabezpieczenia społecznego, ale również wszelkich ukrytych form dyskryminacji, które przez zastosowanie innych kryteriów rozróżnienia prowadzą do takiego samego rezultatu (zob. analogicznie wyrok z dnia 22 czerwca 2011 r., Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 41 I tak za pośrednio dyskryminujące należy uznać wymogi prawa krajowego, które choć stosowane niezależnie od przynależności państwowej, dotyczą przede wszystkim lub w znacznej większości pracowników migrujących, a także wymogi stosowane bez rozróżnienia, które łatwiej mogą zostać spełnione przez pracowników krajowych niż przez pracowników migrujących lub też które mogą działać w szczególności na niekorzyść tych ostatnich (wyrok z dnia 22 czerwca 2011 r., Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 42 Tymczasem odmowa wzięcia przez właściwe organy państwa członkowskiego pod uwagę dla celów ustalenia kwalifikowalności do wcześniejszej emerytury świadczeń emerytalnych, do których pracownik, który skorzystał z prawa do swobodnego przemieszczania, jest uprawniony w innym państwie członkowskim, może spowodować, że pracownik ten będzie znajdował się w sytuacji mniej korzystnej niż sytuacja pracownika, który całą swoją karierę zawodową przebył w pierwszym państwie członkowskim.
- 43 Jednakże ustawodawstwo krajowe takie jak rozpatrywane w postępowaniach głównych może być uzasadnione w zakresie, w jakim realizuje cel interesu ogólnego, pod warunkiem że jest ono właściwe dla zagwarantowania jego realizacji i nie wykracza poza to co niezbędne dla osiągnięcia tego celu (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., Larcher, C-523/13, EU:C:2014:2458, pkt 38).
- 44 W tym względzie INSS i rząd hiszpański wskazały na rozprawie, że zastosowanie do celów kwalifikowalności do wcześniejszej emerytury warunku osiągnięcia minimalnej kwoty emerytury, do której zainteresowany byłby uprawniony w momencie osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, ma na celu zmniejszenie liczby przypadków ubiegania się o wcześniejszą emeryturę. Ponadto, poprzez wykluczenie możliwości uzyskania wcześniejszej emerytury w przypadkach, w których jej kwota, o którą zainteresowany mógłby się ubiegać, przyznawałaby mu prawo do dodatku do emerytury, warunek ten pozwala na uniknięcie dodatkowych obciążeń dla hiszpańskiego systemu zabezpieczeń społecznych.
- 45 Jednakże, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 49 opinii, nawet przy założeniu, że względy te mogą stanowić cele interesu ogólnego w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 43 niniejszego wyroku, argumenty przedstawione przez INSS i rząd hiszpański nie uzasadniają dyskryminacyjnego stosowania takiego warunku na niekorzyść dla pracowników, którzy skorzystali z przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się.
- 46 W świetle powyższych rozważań na przedstawione pytanie należy odpowiedzieć, że art. 5 lit. a) rozporządzenia nr 883/2004 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie ustawodawstwu państwa członkowskiego, które dla celów skorzystania przez pracownika z wcześniejszej emerytury wymaga, by kwota należnej emerytury była wyższa od minimalnej emerytury, która przysługiwałaby temu pracownikowi w momencie osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego na podstawie tego ustawodawstwa, przy czym pojęcie „emerytury należnej” interpretowane jest jako emerytura wypłacana tylko w tym państwie członkowskim, bez uwzględnienia emerytury, którą wspomniany pracownik mógłby otrzymywać z tytułu świadczeń równoważnych wypłacanych przez jedno lub kilka innych państw członkowskich.

W przedmiocie kosztów

- 47 Dla stron w postępowaniach głównych niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniach głównych, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 5 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie ustawodawstwu państwa członkowskiego, które dla celów skorzystania przez pracownika z wcześniejszej emerytury wymaga, by kwota należnej emerytury była wyższa od minimalnej emerytury, która przysługiwałaby temu pracownikowi po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego na podstawie tego

ustawodawstwa, przy czym pojęcie „emerytury należnej” interpretowane jest jako emerytura wypłacana tylko w tym państwie członkowskim, bez uwzględnienia emerytury, którą wspomniany pracownik mógłby otrzymywać z tytułu świadczeń równoważnych wypłacanych przez jedno lub kilka innych państw członkowskich.

Podpisy